

27

Pasaulio Lietuvis

REDAKTORĖS ŽODIS

Po kruopelę surankiota 5

LIETUVOJE

Seimo ir PLB komisija aptarė išeivijai ir Lietuvai aktualius klausimus 6
 Seime pristatyta JAV lietuvių fotomenininko A. Kezio paroda 7
 Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos posėdyje
 apžvelgti praėję metai ir svarstyta apie ateinančius 8
 Padovanojęs Lietuvai Lietuvą... Prisimenant 100-ąsias B. Kviklio gimimo metines 10
 Pažintis su A. Šluto vizualiais pasakojimais 11

TEMA

Socialdemokratai kaltina PLB nenoru plėsti dvigubos pilietybės galimybių 11

AKTUALU

Mūsų išeivijos akademikai 13

SVEČIAS

Dirbti, kad turėtum laiko ir jėgų Lietuvai 16

LIETUVIAI PASAULYJE

Australija – negirdomis, bet plačiai atmerktomis akimis 20
 Argentinoje paminėta Dariaus ir Girėno skrydžio 80-oji sukaktis 21
 Tarėsi aktyviausi Vokietijos lietuviai 22
 Graži Baltarusijos lietuvių šventė Rimdžiūnuose 23
 Jubiliejinis klasikinės muzikos koncertas „Žvaigždutės pilyje“ 24
 Lituanistinių mokyklų mokytojų seminaras Bostone 25
 Apie kaukes ir kaukus 27
 Lietuvių kultūros instituto Vokietijoje suvažiavimas:
 Kristijonas Donelaitis ir jo epocha 29
 Berlyne antrą kartą vyko lietuvių šokio festivalis 32
 Berlyne – susitikimas su vaikų knygų autore U. Šimulynaite 32
 Elegantiškas San Francisko lietuvių Rudens balius 33
 Iškilmingos šv. Mišios Seinų bazilikoje 34
 100 metų Dievui ir Tėvynei – kito amžiaus pradžia 35
 „Baltovyne“ kalbėta apie tai, kas neramina: kūną ir politiką 37
 Estijos kapinėse prieš Vėlines 39

TRUMPAI 40

DĖMESIO 42

20

33

37

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS (PLB) VALDYBA (2012–2015)

Marija Danguolė Navickienė (JAV)

PLB pirmininkė, Visuomeninių reikalų komisijos pirmininkė
navickiene@verizon.net

Kestas Pikūnas (Lietuva)

PLJS pirmininkas, Jaunimo ir Sporto reikalų komisijų pirmininkas
kestas@trysmilijonai.lt
www.pljs.org

Dalia Henke (Vokietija)

PLB įvaizdžio, informacijos sklaidos ir „Pasaulio lietuvių“ reikalų komisijos pirmininkė, PLB valdybos pirmininkės pavaduotoja
daliahenke@gmail.com

Gintautas Želvys (Rusija)

Rytų kraštų ir Rusijos reikalų komisijos pirmininkas, PLB valdybos pirmininkės pavaduotojas
gintautaszelvys@mail.ru

Jūratė Caspersen (Šveicarija)

Kultūros reikalų komisijos pirmininkė
jurate@caspersen.ch

Juan Ignacio Fourment Kalvelis (Argentina)

Pietų Amerikos reikalų komisijos pirmininkas
jkalvelis@yahoo.com.ar

Aušra Laurušaitė-Kromelis (JAV)

Organizacinių reikalų komisijos pirmininkė
ausra999@aol.com

Artūras Maslauskas (Danija)

Finansų reikalų komisijos pirmininkas
maslauskas@webmail.dk

Aurelija Norienė (Belgija)

Naujosios emigracijos reikalų komisijos pirmininkė
aurelija.noriene@skynet.be

Prel. Edmundas Putrimas (Kanada)

Sielovados reikalų komisijos pirmininkas
putrimas@sielovada.org

Angelė Vaičiūnienė (Kanada)

Švietimo reikalų komisijos pirmininkė
angele.v@bell.net

PLB biuro adresas:

213 West Lake Shore Drive
Cary, ILL 60013
USA

PLB atstovybė Lietuvoje

Gedimino pr. 53-212
LT-01109 Vilnius
Tel./faks. +37052396264
El. p.: vigrub@lrs.lt; plbav@lrs.lt
www.lrs.lt/plb
www.plbe.org

PLB atstovė Lietuvoje

Vida Bandis
+370 52 396 156
vida.bandis@lrs.lt

PLB konfliktų sprendimo komitetas:

Vytautas Maciūnas (JAV),
Marytė Šmitienė (Vokietija),
Rūta Žilinskienė (Kanada)

PLB kontrolės komisija:

Saulius Kačiulis (Italija),
Angelė Nelsienė (JAV),
Aldona Seghal (Švedija)

PLB išdininkas

Ramutis Pliūra
ramas@gjmlp.com
3906 Lakeview Dr.
Racine, WI 53403
USA

PL išdininkas

Vytenis Vilkas
Tel. 1 661 254 5593
El. p. v.vilkas@prodigy.net
22343 Cardiff Drive
Saugus, CA 91350
USA

Pasaulio Lietuvos

LEIDINYS PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS GYVENIMUI IR MINČIAI
Mėnesinis žurnalas. 2013 m. 10/522

Vyriausioji redaktorė Deimantė Dokšaitė

plietuvis@plbe.org

Kalbos redaktorė Sandra Sirvidienė

Maketuotojas Darius Markūnas

Autoriai: Kristina Ūsaitė, Deimantė Dokšaitė, Ray Vyšniauskas, Jūratė Caspersen, Dalia Henke, Ina Vaisiūnaitė, Janina Survilaitė, Rimantas Zagrebajev, Dalia Cidzikaitė, Birutė Augustanavičiūtė, Vaida Kazukonytė, Arthuras Hermannas, Petras Maksimavičius, Regina Juška-Švoba, Laurynas R. Misevičius, Aušra Starka, Elena Naujikiėnė, Violeta Vosyliūtė, Rasa Cecilija Unt, Edmundas Putrimas
Fotografai: Ray Vyšniauskas, Olga Posaškova, Dovilė Šermokas, Alvydas Vaitkevičius, Daiva Dapkutė, Dalia Shilas, Sigita Mykolaitytė, Dalia Cidzikaitė, Kamilė Ežerskytė, Vincas Bartusevičius, Dainos Čepulytė-Puterienė, Elaine Luschas, Jurgita Mažeika, Rasa Cecilija Unt

Išdininkas Vytenis Vilkas

Spaudė UAB „Draugų studija“

Redakcijos adresas:

Laikiniai laiškus „Pasaulio lietuviui“ galima siųsti PLB atstovybės adresu:

Gedimino pr. 53-212

LR Seimo III rūmai

LT-01109

Vilnius, Lietuva

PLB tinklalapis:

www.plbe.org

www.lrs.lt/plb

ISSN 1732-0135

Dėl reklamos žurnale „Pasaulio lietuvis“ kreipkitės
el. pašto adresu: daliahenke@gmail.com

PPRENUMERATA METAMS:

Lietuvoje – 60 Lt;

Europos valstybėse:

paprasta prenumerata – 45 EUR,

garbės prenumerata – 65 EUR;

Australijoje:

paprasta prenumerata – 60 AUD,

garbės prenumerata – 93 AUD;

JAV, Kanada ir ir kiti kraštai:

paprasta prenumerata – 63 USD,

garbės prenumerata – 90 USD;

Užsakant į Lietuvą iš kitų kraštų:

26 EUR, 32 AUD, 36 USD.

Prenumeratorių Lietuvoje dėmesiai!

Žurnalą „Pasaulio lietuvis“ galite prenumeruoti

pervešdami lėšas banko pavedimu į „Pasaulio lietuvių“

sąskaitą Lietuvoje ir atsiųsdami elektroniniu paštu

prenumerata@plbe.org adresą, kuriuo siųsti žurnalą.

Banko rekvizitai:

Gavėjas: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės

atstovybė Lietuvoje

Sąskaitos Nr. LT76 7300 0101 2423 6579

Bankas: AB „Swedbank“

Banko adresas: Konstitucijos pr. 20A,

03502 Vilnius

Banko kodas 73000

SWIFT kodas HABALT22

Australijoje:

čekius siųsti adresu: Antanas V. Kramilius

OAM, JP 83 Queen Street

Canley Heights, N.S.W. 2166, Australia

JAV, Kanada, kiti kraštai:

čekius siųsti adresu: Vytenis Vilkas

(„Pasaulio lietuvis“)

22343 Cardiff Drive

Saugus, CA 91350, USA

NAUJOVĖ!

Nuo šiol už žurnalo „Pasaulio lietuvis“ prenumeratą galima sumokėti

per „Paypal“ mokėjimo sistemą. Tereikia el. paštu

prenumerata@plbe.org parašyti laišką ir paprašyti sąskaitos apmokėjimui.

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Lietuvos Spaudos, radio ir televizijos rėmimo fondas remia
„Pasaulio lietuvių“ žurnalo redakcijos vykdomą projektą
„Lietuviškos formos pasaulyje: lituanistinis švietimas,
lietuviškas kultūrinis paveldas užsienyje, ryšiai su Lietuva“

Žurnalo „Pasaulio lietuvis“
leidybą iš dalies parėmė
Užsienio reikalų ministerija

Po kruopele SURANKIOTA

Nors jubiliejus jau paminėtas, tačiau „Pasaulio lietuvių“ buvę redaktoriai dar ne visi pakalbinti, tad rašinių seriją, skirtą šiai progai, toliau tęsiame. Šį kartą publikuojame Rimanto Zagrebajevo paruoštą pokalbį su Antano Juodvalkio dukra Egle Juodvalke. Ji prisimena savo tėvelio redaktoriavimo laikotarpį, jo keltus prioritetus, darbo metodus ir dėsto savo pačios nuomonę apie „Pasaulio lietuvių“ dabartį ir ateitį.

Dar vienas jubiliejaus atgarsis – norisi padėkoti visiems sveikinuosiems, kurių įkvepiančius žodžius atradome Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Lituanikos skyriaus parengtoje virtualioje parodoje, skirtoje „Pasaulio lietuviui“.

Grįžtant prie šiame numeryje aprašomų įvykių ir gvildenamų temų, norisi atkreipti dėmesį į žinių gausą iš Vokietijos: pradedant knygų vaikams pristatymu, jaunųjų talentų pasirodymu Vasario 16-osios gimnazijoje, tęsiant jaunimo „Baltovynu“ ir baigiant Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimu, vykusiu Berlyne. Gerai sustyguota šio krašto bendruomenė seniai yra pelniusi pagarbą ir solidų statusą kitų šalių bendruomenių akyse, o veikla, skirta skirtingų poreikių ir amžiaus Vokietijos lietuviams, parodo VLB ir VLJS stiprybę.

Ir nors naujienos iš Vokietijos šįkart dominuoja, kiti kraštai irgi po kruopele sunešė į šį numerį, kad jis būtų margas ir įdomus. Štai praėjusiame „Pasaulio lietuvių“ pati buvusi straipsnio heroje, šiame – rašytoja Janina Survilaitė pateikia straipsnį apie Šveicarijos lietuvius akademikus. Ištikima mūsų skaitytoja Cecilija Rasa Unt šįkart atsiuntė žinių ne iš Estijos sostinės, bet iš nuošalesnio šalies kampelio. Panašiai ir JAV lietuviai – šį kartą pateikė žinių ne tik iš visiems geriausiai žinomų lietuviškų taškų, bet iš San Francisko, kuris pats savaime yra garsus, bet ne tiek daug lietuvių baruose. Be to, norisi išskirti Dalios Cidzikaitės reportažą, parengtą Baltarusijoje. Nors šio krašto lietuviai visai šalia mūsų Lietuvos, tačiau pernelyg mažai apie juos žinome ir girdime.

Linkėdama malonaus skaitymo, noriu „Pasaulio lietuvių“ redakcijos vardu pasveikinti visus su šv. Kūčiomis ir šv. Kalėdomis bei Naujaisiais metais. Tegul šventės būna jaukios, su Lietuva ir artimais žmonėmis širdy, o ateinantys metai – laimingi!

Nuoširdžiai
„Pasaulio lietuvių“ redaktorė
DEIMANTĖ DOKŠAITĖ

Akimirka iš spaudos konferencijos

SOCIALDEMOKRATAI kaltina PLB nenoru plėsti DVIGUBOS PILIETYBĖS GALIMYBIŲ

„Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto (TTK) pirmininkas socialdemokratas Julius Sabatauskas skleidžia dezinformaciją, kalbėdamas apie PLB nusistatymą prieš neįmanomą laimėti referendumą dėl pilietybės“, – taip į parlamentaro išsakytus teiginius reagavo PLB valdybos pirmininkė Danguolė Navickienė.

Lapkričio 6 dieną Seime socialdemokratų frakcijos surengtoje spaudos konferencijoje „Ar reikalinga Lietuvai dviguba pilietybė?“ J. Sabatauskas žiniasklaidos atstovams teigė, kad PLB, nuolat pasisakydama prieš referendumą dėl dvigubos pilietybės, atrodo, yra nesuinteresuota, kad daugiau tautiečių įgytų kitos šalies ir išsaugotų Lietuvos pilietybes.

„Apgailėstauju dėl Pasaulio lietuvių bendruomenės pozicijos dėl dvigubos pilietybės. Jie nuolat neigia, kad reikalingas referendumas, nors

Deimantė
Dokšaitė

puikiai supranta, kad dar labiau praplėsti vartus dvigubai pilietybei įgyti kito būdo neturime kaip tik keisti Konstituciją, o tai galima padaryti tik referendumo būdu. Jie nuolat kartoja, kad tam užteks įstatymo pakeitimo, todėl darau prielaidą, kad jie visiškai nesuinteresuoti, jog kiti asmenys, išskyrus jau įvardytus, turėtų teisę į dvigubą pilietybę“, – sakė J. Sabatauskas.

Anot socialdemokrato, kitaip PLB elgtusi priešingai – ragintų visus Lietuvos piliečius, ypač kurie gyvena ne Lietuvos teritorijoje, masiškai dalyvauti referendume ir balsuoti „už“. Kai jie daro priešingai, pasak parlamentaro, peršasi vienintelė išvada – jie tuo nesuinteresuoti.

„PLB įsitikinusi, kad šį klausimą Seimas gali išspręsti kitomis teisinėmis priemonėmis nei referendumu. Referendumas nereikalingas, tautai kainuos milijonus litų ir vertinant statistiškai yra neįmanomas laimėti. Neįmanoma su-

rinkti tiek balsų, kiek referendumo įstatymas reikalauja, net skelbiant referendumą kartu su Prezidento rinkimais“, – į J. Sabatausko kritiką atsakė D. Navickienė.

Ji taip pat pažymėjo, kad LR Seimo ir PLB komisija yra priėmusi rezoliuciją, kurioje nurodoma: „Raginti Lietuvos Respublikos Seimą ieškoti teisinio reglamentavimo būdų, kad asmuo, įgijęs kitos valstybės pilietybę, išsaugotų Lietuvos, sukurti darbo komisiją ištirti Lietuvos pilietybės išsaugojimą tiems, kurie turi prigimtine teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę, net jei jie gyvena užsienyje ir yra įsigiję kito krašto pilietybę, jei jų tėvai, seneliai ar jie patys buvo Lietuvos piliečiai iki TSRS okupacijos pradžios 1940 m. birželio 15 dieną.“

Taip, pasak PLB valdybos pirmininkės, siūloma teisiniu keliu išspręsti šį klausimą, o ne agituojama prieš pilietybės išsaugojimą tiems, kurie iš Lietuvos išvyko po Nepriklausomybės atgavimo.

Bet, pasak D. Navickienės, minėta darbo grupė iki šiol nėra įsteigta.

O Seimo Konstitucijos komisija ir TTK svarsto Seimo nutarimo projektą, kuriuo inicijuojamas referendumas dėl Konstitucijos pakeitimo. Siūloma drauge su Prezidento rinkimais kitąmet surengti referendumą dėl dvigubos pilietybės įteisinimo. Pasak spaudos konferencijoje kalbėjusios Konstitucijos komisijos pirmininkės socialdemokratės Rimantės Šalaševičiūtės, yra pateiktos trys referendumo klausimo formulotės.

Pirmoji – „Lietuvos Respublikos pilietis gali būti ir kitos valstybės piliečiu“. Tačiau R. Šalaševičiūtė teigė, kad jos vadovaujama komisija mano, jog tai per plati formulotė.

Antrojoje formulotėje teigiama: „Niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis, išskyrus Lietuvos Respublikos

pilietį nuo gimimo, emigravusį į Europos Sąjungos ar Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos valstybę narę ir įgijusį jos pilietybę, taip pat kitus įstatymo numatytus atskirus atvejus.“ Ji, anot parlamentarės, yra per siaura, mat neapima Norvegijos ir Šveicarijos.

Trečiojoje formuluotėje nurodoma: „Lietuvos Respublikos pilietybė turėtų būti išsaugoma, įgijus kitos šalies pilietybę, asmenims (taip pat jų palikuonims – vaikams, vaikams ir provaikams), kurių tėvai, seneliai ar jie patys buvo Lietuvos piliečiai iki TSRS okupacijos pradžios 1940 m. birželio 15 d.“ Bet, pasak R. Šalaševičiūtės, ji negali būti teikiama referendumui, nes neapimtų asmenų, išvykusių iš Lietuvos po Nepriklausomybės atkūrimo.

Pernai Lietuvos pilietybę įgijo 35,8 tūkst. asmenų. 2010–2012 m. pilietybės kasmet neteko, jos atsisakius – nuo 26 iki 71 asmens, o įgijus kitos valstybės pilietybę – nuo 419 iki 519 asmenų.

Pasak R. Šalaševičiūtės, tam, kad referendumas dėl dvigubos pilietybės vyktų kartu su Prezidento rinkimais, kurių pirmasis turas vyks gegužės 11 d., nutarimas dėl referendumo Seime turi būti priimtas ne vėliau kaip iki 2014 m. kovo 11 d. ir ne anksčiau nei 2014 m. vasario 11 d., todėl gali prireikti neeilinės sesijos.

„Labai svarbus dialogas su Lietuvos piliečiais tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, kad būtų pasiektas konsensusas. Dabar prasideda laikotarpis, kai visi – politikai, visuomenė, Pasaulio lietuvių bendruomenė – turi dirbti išvien, kad būtų suformuluotas optimalus klausimas referendumui“, – įsitikinusi R. Šalaševičiūtė.

Spaudos konferencijoje dalyvausios Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Pilietybės skyriaus vedėjos Daivos Vežikauskaitės tvirtinimu, pernai Lietuvos pilietybę įgijo 35,8 tūkst. asmenų. 2010–2012 m. pilietybės kasmet neteko, jos atsisakius – nuo 26 iki 71 asmens, o įgijus kitos valstybės pilietybę – nuo 419 iki 519 asmenų. ■

Šv. Mišias atnašauja (iš kairės): buvę Seinų vikarai kun. A. Kesilis, kun. V. Girdžiūšas, Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuviams katalikams reikalams prelatas E. Putrimas, dabartinis Seinų vikaras P. Gucevičius

Iškilmingos šv. Mišios SEINŲ BAZILIKOJE

Spalio 20 dieną Seinų bazilikoje atnašautos iškilmingos šv. Mišios minint lietuviškų pamaldų atgavimo 30-metį. Šv. Mišias aukojo Lietuvos vyskupų konferencijos delegatas užsienio lietuviams katalikams kun. prel. Edmundas Putrimas, dabartinis Seinų vikaras Petras Gucevičius bei anksčiau Seinuose tarnavę kunigai iš Lietuvos: Arūnas Kesilis bei Valdas Girdžiūšas.

Seinų bazilikoje buvo juntama pakili nuotaika. Į šv. Mišias atvyko daug Seinų, Punsko ir aplinkinių vietovių lietuvių, Punsko parapijos kunigai. Prel. E. Putrimas, pradėdamas iškilmingas šv. Mišias, dėkojo šio krašto lietuviams už gimtosios kalbos ir tradicijų puoselėjimą. Pasak jo, dabartinės lietuvių tautinės tapatybės išsąveikimui didelės įtakos turėjo ano meto lietuvių ryžtas ir pastangos neužmiršti gimtosios kalbos, vartoti ją kasdieniame gyvenime bei meldžiantis Seinuose lietuviškai.

Petras Maksimavičius

Prelatas linkėjo ir toliau pasitikėti savo jėgomis bei tikėti Dievo malonėmis.

Prel. E. Putrimas – išskirtinė asmenybė Seinų krašto lietuviams. Jis šiame krašte lankėsi dar būdamas Romos Šv. Kazimiero kolegijos klierikas, vėliau kartu su vysk. Pauliumi Baltakiu lankė Seinijos kaimus, lietuviškas mokyklas, kultūros namus.

Kun. A. Kesilis pamokslo metu akcentavo ypatingą maldos galią. Ragino nenusivilti ir tikėti, kad tai, ką išsakome Viešpačiui, bus išgirsta. Kunigas priminė nesenus

įvykius Sirijoje ir įvykusį stebuklą, kuomet Popiežiaus Pranciškaus paraginti krikščionys meldėsi, kad nebūtų didelio masto kariuomenės konflikto. Pasak jo, artėjant neišvengiamam karui, kurio metu būtų kentėję ne tik Sirijos, bet ir kaimyninių šalių gyventojai, Popiežiaus atsakas buvo labai paprastas, tačiau veiksmingas. Popiežius visus ragino melstis. Jis taip sutelkė visą krikščioniškąją bendruomenę ir parodė pasauliui, kokia didžiulė maldos galia.

„Panašiai vyko ir Seinuose prieš 30 metų, – kalbėjo kunigas A. Kesilis. – Jūsų tėveliai ir seneliai norėjo lietuviškų pamaldų Seinų bazilikoje. Ne ką kita jie darė – o meldėsi. Malda buvo ta jėga, kuri padarė stebuklus. Padarė tai, ką šiandien turime. Jūs puikiai suprantate ir žinote, kad jeigu ne jūsų senelių malda, giesmė, noras iš Viešpaties išprašyti tai, kas mums natūraliai priklauso, šiandien mes galbūt nebūtumėm čia susirinkę.“

Šv. Mišių metu dėkota dar gyviems anų metų įvykių dalyviams ir melstasi už jau iškeliavusiųjų iš šio pasaulio sielas. Iškilmes Seinų bazilikoje papuošė Vilniaus pal. Matulaičio parapijos choro giesmės. ■